

vr 18 augustus 2017 - 20 u - Heilig Hartkerk

HUEL GAS ENSEMBLE

O.L.V. PAUL VAN NEVEL

Martin Luther en de Mariaverering

PROGRAMMA

Johann Walter, huiscomponist van Luther

Beati immaculati / Vive Luthere, à 7

Verley uns Friden, à 4

Veni, sancte spiritus à 6

Ludwig Senfl (1490-1543), een intieme vriend van Luther

Mollis inertia, à 4

Non usitata, à 4

Ave Rosa sine spinis, à 5

Ach Elslein, liebes Elselein / Es taget vor dem Walde, à 4

Luther over de grenzen: muziek van de Hugenoten

Jacques Mauduit (1557-1627)

Pardon et justice (psalm 150), à 4

Paschal de l'Estocart (ca. 1539- na 1587)

Peccantem me quotidie, à 4

Guillaume Costeley (ca. 1530-1606)

Noblesse gist au coeur, à 4

De prins van de protestantse muziek: Claude Le Jeune (ca. 1530-1600)

Cigne ie suis de candeur, à 3 & 5

Povre cœur entourné, à 5

Het legaat van Luther

Michael Praetorius (1571-1621)

Salve regina, à 4

Regina coeli jubila, à 3

Übers Gebirg Maria geht, à 4

Johann Sebastian Bach (1685-1750)

O wir armen Sünder, BWV 407, à 4

DE MUZIKALE WERELD VAN MARTIN LUTHER

De reactie van Martin Luther op de wanpraktijken van de Rooms Katholieke Kerk is welbekend. Vanaf de publicatie van de 95 stellingen in 1517 tot de opstelling van de Augsburgse geloofsbelijdenis in 1530 zou het Europese religieuze landschap onherroepelijk door elkaar worden geschud. De protestanten zouden de liturgie grondig hertekenen, maar muziek bleef essentieel: *“Ze is een gave en een geschenk van God, verdrijft de duivel en maakt de mensen vrolijk.”* Luther had een grote muzikale kennis en was ook een goed zanger. Dichter Hans Sachs noemde hem *“de nachtegaal van Wittenberg”*. Vanaf de winter van 1523-24 werden nieuwe koralen gecomponeerd in de volkstaal, door Luther zelf en door enkele bevriende componisten, onder wie Johann Walter, kapelmeester van keurvorst Frederik de Wijze en later ook de protestantse ‘Urkantor’ van Torgau. Met de gezangen uit zijn *Geystliche gesangk Buchleyn* (1524), dat meerdere herwerkte edities kende, legde hij de basis voor de verdere ontwikkeling van de protestantse muziek. Hij combineerde de principes van de Franco-Vlaamse polyfonie met die van het Duitse Tenorlied – *“Choral mit Fugen ist das Best”*, beweerde hij. Ook Ludwig Senfl trok de polyfone stijl van Josquin des Prez en Heinrich Isaac verder, maar had ook aandacht voor de nieuwe opvattingen van het humanisme over de tekstdeclamatie. Hij werkte aan het katholieke hof van hertog Willem van Beieren, maar correspondeerde met Luther en was diens nieuwe gereformeerde ideeën genegen. Het koraal was cruciaal basismateriaal voor meerdere generaties componisten; van Michael Praetorius tot Johann Sebastian Bach, en zelfs nog daarna. De reformatie verspreidde zich ook over Frankrijk, waar de hugenoten een eigen protestantse muziekcultuur ontwikkelden. Net als hun Duitse collega’s hadden Franse componisten als Le Jeune, Mauduit en Costeley aandacht voor de tekstdeclamatie, zoals ze bespraken in de Académie de Poésie et de Musique, opgericht door dichter Jean-Antoine de Baïf. In hun *‘Musique mesurée à l’antique’* evoqueerden ze de affecten in de muziek. De psalmen en chansons van Claude Le Jeune volgen nauw het metrum van de tekst. Hij had zich tot het protestantisme bekeerd en genoot bescherming van hoge adel, onder meer van Willem van Oranje. Bij de belegering van Parijs in 1590 konden zijn manuscripten worden beschermd dankzij de tussenkomst van zijn katholieke vriend Mauduit.

LIEDTEKSTEN

Beati immaculati / Vive Luthere

Discantus & tenore

Beati immaculati in via
qui ambulant in lege domini.
Beati qui scrutantur
testimonia eius in
toto corde exquirunt eum.
Benedictus es Domine
doce justificationes tuas.
Deduc me in semitam
mandatorum tuorum
quia ipsam volui.
Eructabunt labia mea hymnum,
cum docueris me
justificationes tuas.
Vivet anima mea, et
laudabit te, et judicia tua adjuvabunt me.

Altus

Vivat, vivat, vivat, vivat
Joannes Frederich elector
et dux Saxorum,
defensor veri dogmatis,
pacisque custos pervigil,
vivat per omnia secula.

Bassus

Vive Luthere, vive Melancthon,
vivitae nostrae lumina terrae
charaque Christo pectora: per vos
inclyta nobis dogmata Christi
reddita; vestro munere pulsus
nubibus atris prodiit ortu
candidiore dogma salutis.
Vivite longos Nestoris annos.
Amen.

*Gelukkig zij die zonder zonden hun levensweg
bewandelen in de wet van de Heer.
Gelukkig zij die zorgvuldig
Zijn getuigenissen onderhouden:
in heel hun hart zoeken ze Hem.
Gezegend zijt Gij, Heer:
toon Uw rechtvaardigheid.
Leid me op het pad
van Uw geboden,
want dat heb ik zelf gewild.
Mijn lippen zullen in zingen losbarsten,
wanneer U me Uw terechte wensen
openbaart.
Mijn ziel zal leven en U prijzen
en Uw oordelen zullen me helpen.
Leve, leve, leve, leve
Johannes Frederik, keurvorst
en hertog van Saksen,
verdediger van de ware leer,
waakzame hoeder van de vrede,
leef door alle eeuwen heen.
Leve Luther, leve Melanchthon,
leve de sterren van onze aarde
en de harten dierbaar aan Christus:
dankzij u is ons de leer van Christus
teruggegeven, door uw gave zijn
de onweerswolken verdreven en is de heilsleer vanuit een helderder bron
opgeweld.
Leef in lengte van jaren als Nestor.
Amen*

Verley uns friden

Verley uns friden
gnediglich her Got zeu unsern Zeiten.
Es ist doch je kein ander nit

der fur uns kunde streyten
on dich unser Got alleine.

*Geef ons genadig vrede,
Heer God, in onze tijden.
Er is toch immers geen ander,
die voor ons zou kunnen strijden,
dan U, onze God, alleen.*

Johann Walter: Veni, sancte spiritus

Veni, sancte spiritus,
et emitte caelitus
lucis tuae radium.

Veni, pater pauperum,
veni, dator munerum,
veni, lumen cordium.

Consolator optime,
dulcis hospes animae,
dulce refrigerium.

In labore requies,
in aestu temperies,
in fletu solatium.

O lux beatissima,
reple cordis intima,
tuorum fidelium.

Sine tuo numine,
nihil est in homine,
nihil est innoxium.

Lava quod est sordidium,

riga quod est aridum,
sana quod est saucium.

Flecte quod est rigidum,
fove quod est frigidum,
rege quod est devium.

Da tuis fidelibus,
in te confidentibus,
sacrum septenarium.

Da virtutis meritum,
da salutis exitum,
da perenne gaudium. Amen.

*Kom, Heilige Geest,
zend voort de hemelse straal
van uw licht*

*Kom, vader van de armen,
kom gever van geschenken,
kom, licht van het hart.*

*Allerbeste trooster,
zachte gastheer van de ziel,
zoete troost.*

*Rust bij het werk,
verfrissing bij hitte,
vertroosting bij verdriet.*

*O, allerzaligst licht,
vul het binnenste van het hart
van uw gelovigen.*

*Zonder uw goddelijke macht,
is er niets in de mens,
is er niets onschuldigs.*

*Reinig wat vuil is,
maak nat wat droog is,
genees wat gewond is.*

*Maak soepel wat stroef is,
verwarm wat koud is,
leid wat afgeweken is.*

*Schenk uw gelovigen,
die vertrouwen op u,
de zevenvoudige heilige giften.*

*Schenk voldoening voor weldaden,
schenk het uiteindelijke heil,
schenk de eeuwige vreugde.
Amen. Halleluja.*

Mollis inertia

Mollis inertia cur tantam
diffuderit imis
oblivionem sensibus
pocula Lethaeos ut
si ducentia somnos
arente fauce traxerim.

Candide Maecenas,
occidis saepe rogando:
deus, deus nam me vetat
inceptos olim, promissum carmen,
iambos ad umbilicum adducere.

Non aliter Samio dicunt
arsisse Bathyllo Anacreonta Teium
qui persaepe cava testudine
flevit amorem

non elaboratum ad pedem.

Ureris ipse miser,
quodsi non pulcrior ignis
accendit obsessam Ilion
gaude sorte tua: me libertino nec uno
contenta Phryne macerat.

*Waarom heeft een weekmakende loomheid me in zo'n vergetelheid
gedompeld tot in het diepst van mijn wezen, als had ik beker na beker,
die een uitputtende slaap meebrengen, met mijn droge keel geleidigd?*

*Beste Maecenas, je wordt nog mijn dood met al je vragen: een god, ja een god
verbiedt mede al begonnen janken, het beloofde gedicht tot het einde af te
werken.*

*Precies zo, zegt men, heeft Anacreon van Teius gebrand van liefde voor de
Samiër Bathyllus: eindeloos heeft hij op zijn holle lier zijn liefde beweend in
een ongekunstelde versmaat.*

*Jijzelf wordt verschroeid, arme vriend, maar als geen mooier vuur het
belegerde Troje doet ontvlammen, wees dan blij met je lot: ik, een vrijgelatene,
word afgemat door Phryne die niet met mij alleen tevreden is.*

Non usitata

Non usitata nec tenui ferar
pinna biformis per liquidum aethera
vates neque in terris morabor
longius invidiaque
maior urbis relinquam.

Non ego pauperum sanguis parentum, non ego quem vocas dilecte
Maecenas, obibo nec Styga cohibebor unda.

Iam iam residunt cruribus asperae
pelles et album mutor in alitem
superne nascunturque leves

per digitos umerosque plumae.

Iam Daedaleo notior Icaro
visam gementis litora Bosphori
Syrtisque Gaetulas canorus
ales Hyperboreosque
campos.

Me Colchus et qui dissimulat metum
Marsae cohortis Dacus et ultimi
noscent Geloni, me peritus
discet Hiber Rhodanusque
potor.

Absint inani funere neniae
luctusque turpes
et querimoniae
conpesce clamorem ac sepulcri
mitte supervacuus honores.

*Niet op alledaagse of tere vleugels zal ik, dichter van twee soorten poëzie,
door de ijle lucht zweven; ik zal niet al te lang meer op aarde vertoeven; groter
dan de afgunst van de stad zal ik haar achterlaten.
Ik, bloed van arme ouders, ik, die jij 'mijn dierbare' noemt, Maecenas, ik zal
niet sterven; het water van de Styx zal me niet omsluiten.*

*Reeds, reeds rimpelt de ruwe huid van mijn benen, word ik bovenaan wit als
een duif en beginnen donzige haartjes te groeien op mijn vingers en mijn
schouders.*

*Beroemder al dan Daedalus' zoon Icarus zal ik zingend als een vogel de
kusten van de kreunende Bosphorus bezoeken, de Syrtische
zandplaten van de Gaetuli en de ijsvlakten in het hoge noorden.
De Colchiër, en de Daciër die zijn vrees voor de legerscharen van Mars
verbergt, de Gelonen in de uithoek van de wereld zullen me kennen. De
ervaren Spanjaard en de Galliër die zich aan de Rhône laaft, zullen me lezen.
Weg dus met de treurzangen van een zinloze begrafenis, weg met het
beschamende rouwvertoon en het geklaag. Leg uw geschreeuw aan banden
en vergeet de overbodige eerbewijzen aan het graf.*

Ave Rosa sine spinis

Ave rosa sine spinis,
te quam Pater in divinis
majestate sublimavit,
et ab omni vae servavit purgavit.

Maria stella dicta maris,
tu a Nato illustraris
luce clara deitatis,
qua praefulges cunctis datis.
Gratia plena: te perfecit
Spiritus Sanctus dum te fecit
vas divinae bonitatis
et totius pietatis.

Dominus tecum: miro pacto
verbo in te carne facto
opere trini conditoris:
o quam dulce vas amoris.

Benedicta in mulieribus:
hoc testatur omnis tribus;
coeli dicunt te beatam
et super omnes exaltatam.

Et benedictus fructus ventris tui,
quo nos semper dona frui
per praegustum hic internum
et post mortem in aeternum: Amen.

Tenor

Ave rosa sine spinis
majestate sublimavit
Maria stella luce clara deitatis
gratia plena vas totius pietatis.

Benedicta tu in mulieribus
et benedictus fructus ventris tui
per praegustum hic aeternum
et post mortem in aeternum.
Amen

*Wees gegroet, roos zonder doornen,
u die de Vader in majesteit
bij de heiligen heeft verheven
en van alle zorgen heeft gevrijwaard.
Maria, ster der zee genoemd, uw Zoon doet u stralen in het heldere licht van
goddelijkheid, waarmee u al wat gegeven is vóórlucht.
Vol van genade: de Heilige Geest
heeft u vervuld, toen hij u maakte tot
een vat van goddelijke goedheid
en één en al gewilligheid.
De Heer is met u: op goddelijke wijze is het woord in u vlees geworden door
de werkzaamheid van de drie-ene Schepper: o, wat een zoet vat van liefde!
Gezegend zijt gij onder de vrouwen:
hiervan getuigen alle volkeren;
de hemelen verklaren u zalig
en verheven boven allen.
En gezegend is de vrucht van uw lichaam. Dat wij hiervan altijd mogen
genieten, hier, door dit innerlijk voorproefje, en na de dood in eeuwigheid.
Amen.*

*Wees gegroet, roos zonder doornen,
die de Vader in majesteit heeft verheven, Maria, ster in het heldere licht van
goddelijkheid, vol van genade, vat van louter vroomheid Gezegend zijt gij
onder de vrouwen
en gezegend is de vrucht van uw lichaam, hier, door dit innerlijk voorproefje,
en na de dood in eeuwigheid. Amen.*

Ach Elslein, liebes Elselein/Es taget vor dem Walde

Ach Elslein, liebes Elselein
wie gern wär ich bei dir!
So sein zwei tiefe Wasser
wohl zwischen dir und mir.
Das bringt mir grossen Schmerzen,
herzallerliebster Gsell.
Red'ich von ganzem Herzen,
hab's für grosz Ungefäll.

Hoff', Zeit werd' es wohl enden,
hoff', Glück werd' kommen drein,
sich in alls Guets verwenden,
Herzliebstes Elselein!

Tenor

Es taget vor dem Walde,
stand ûf, Kätterlîn!
Die Hasen laufen balde,
stand ûf, Kätterlîn!
Holder Buehl, heiahô,
du bist mîn, sô bin ich dîn,
stand ûf, Kätterlîn!

*Ach Elsje, lief Elsje,
wat zou ik graag bij jou zijn!
Maar er zijn wel twee diepe waters
tussen jou en mij.
Dat doet me veel pijn,
allerliefste hartendief.
Ik zeg het met heel mijn hart,
dit is een groot verdriet.
Ik hoop dat de tijd wel verandering zal brengen,
ik hoop dat het geluk nog
komt, en alles zich ten goede keert, teerbemind Elsje.*

*Het wordt dag in het bos,
sta op, Katrientje!
De hazen snellen weg,
sta op Katrientje!
Beminnend liefje.
Hoezee, jij bent van mij en ik van jou, sta op, Katrientje!*

Pardon et justice

Pardon et justice il me plaît de chanter
c'est à toy, Seigneur, que je fais ma
chanson. Tant que vers moy viennes
accord me tiendrait dans le chemin droit.

En privé chez moy m'en irai
démarchant toute entière
intégrité de coeur net.
Nul dessein mauvais à mes yeux ne
mettrai pour faire ou penser.
L'œuvre de pervers dévoyés j'erreraï.
Point ne le leur m'attacher.
Le coeur faux va s'en loin de moi.
Le malin débordé point ne connaîtrai.
J'ôterai celui qui flagorne derrière
contre son voisin.

Le superbe sourcil et le coeur enflé du
méchant ne pourrait souffrir avec moi.
Mais j'aurai les yeux vigilants à choisir
les loyaux et bons de la terre:
avec moi sûr je le ferai.
Qui le bon chemin suit, vienne me servir.

Près de moi, chez moi, ne demeurera
point un qui fait métier de brasser
trahisons: et devant mes yeux
ne se doit arrêter nul homme menteur.
Bien matin j'exterminerai tous les jours
tous les méchants pervers de la terre
raclés pour chasser dehors la cité du
Seigneur, tous qui feront mal.

*Van harte bezing ik vergeving en rechtvaardigheid, tot U Heer, richt ik mijn
lied. Zolang U mijn richting uitkomt, zal ik
akkoord gaan om het rechte pad te volgen.*

In mijn eigen leven zal ik met een zuiver hart en volkomen integer initiatieven nemen.

Geen enkel plan dat in mijn ogen slecht lijkt, zal ik op touw zetten of overdenken.

Explosten van perverse delinquenten zal ik uit de weg gaan. Ik zal me geenszins aan hen hechten. Een valse inborst staat ver van mij af. Wat extreem boosaardig is, zal ik me niet eigen maken. Ik zal mijden wie zijn buurmans hielen likt.

De opgetrokken wenkbrauw, het arrogante hart van de boosaardige mens zou ik niet kunnen verdragen. Ik zal nauwlettend en waakzaam loyale en goeden op aarde onderscheiden: ik kan met stip op mezelf rekenen. Wie het rechte pad volgt, mag zich bij me aandienen.

Wie vakkundig verraad beraamt, komt niet in mijn buurt of mijn entourage: en geen enkele leugenaar moet zich in mijn omgeving ophouden. Elke dag opnieuw zal ik alle mogelijke perverse types op aarde liquideren om allen die kwaad in de zin hebben uit de stad van de Heer te jagen.

Peccantem me quotidie

Peccantem me quotidie
et non penitentem,
Timor mortis conturbat me.

Quia in inferno nulla est redemptio.
Miserere mei, Deus, et salva me.

*Iedere dag zondig ik
En ik ben niet boetvaardig;
de angst voor de dood ontregelt me:*

*Omdat in de hel geen verlossing bestaat
Heb medelijden met mij, o God, en help me.*

Noblesse gist au cœur

Noblesse gist au cœur du vertueux,
illustrement conduisant sa fortune,
comme la nef fend la mer importune,
ou comme un roc les ventz
impetueux.

Le vertueux comme arbre fructueux,
apporte fruit en saison opportune,
si que le mal, qui les bons importune, glisse leger au devant de ses yeux.

Voire et la peur, qui le coeur vil estonne,
y arrivant pour ravir sa personne,
on voit couler comme
la cire au feu.
N'est-ce pas la selon noblesse vivre?
N'est-ce pas la tel homme qu'il faut
suivre, et se lier à luy
d'immortel noeu?

*In het hart van de deugdzame mens huist de voortreffelijkheid die luisterrijk
richting geeft
aan zijn bestemming, zoals het zeilschip de woelige zee doorklieft of een rots
de woeste winden temt.*

*De verdienstelijke mens is als een vruchtbare boom, hij draagt vrucht op het
juiste moment, zodat het kwade dat de goeden hindert lichtig voor zijn ogen
wegglijdt.*

*En zelfs de angst die een slecht hart doet verlammen en er binnen sijpelt om
het te overmeesteren, ziet men wegsmelten als was in het vuur.
Is dát niet de wijze waarop verhevenheid gedijt? Is dát niet de mens die
navolging verdient? Aan wie men zich in een onsterfelijk pact moet binden?*

Cigne ie suis de candeur

Cigne ie suis de candeur,
cigne ie meurs, et langui
vostre louange chantant.
Pres de Meandr'en Asi'
haute toujours un oyzeau
blond de pénage par fout,
sans tache, dout la blancheur
semble me nette candeur.

Cigne ie suis et ...
Donque ce gentil oyzeau
quand ce cognoit avance
pres de sa mort atend',
tont de mourir li chaut peu
fait d'une douce chanson
tout le rivage tortu
en se mourant retentir.
Cigne ie suis et ...

*Ik ben een blanke zwaan,
ik sterf een zwanendood, en kwijn weg terwijl ik uw lof zing.
In de streek van Meandra in Azië
vertoeft altoos een vogel,
met witte pluimen bekleed,
onbevlekt, wiens blanke glans
mijn onschuld weerspiegelt.*

*Ik ben een blanke zwaan ...
Wanneer dan deze nobele vogel
zijn ondergang nabij weet
en de dood hem besluit,
laat zijn einde hem zo onberoerd
dat hij stervend een zacht lied
langs de bochtige oever
doet weerklinken.
Ik ben een blanke zwaan ...*

Povre cœur entourné

Povre cœur entourné de tant de passions,
de tant de nouveautés,
de tant de fictions,
outré de tant de maus
que je sens en mes veines,
quelle fin aurons nous un jour
a tant de peines?
Quelle aide maintenant,
quel espoir de guérir?
Quel bon Dieu
qui nous vint a ce coup secourir?
Quel port en ceste mer?

Quelz feus en eest orage?
Et quel autre salut
voulons nous d'avantage?
Nostre ayde, nostre espoir,
nostre Dieu, nostre port,
nos feus, nostre salut
sont ores en la mort.

*Arm hart, omringd door zoveel lijden, door zoveel opwinding,
door zoveel veinzerij,
jij delft het onderspit tegen alle pijn
die ik in mijn aderen voel,
welk einde wacht ons op zekere dag,
na zoveel verdriet?
Welke hulp is er nu,
welke hoop op herstel?
Welke goede god
komt ons dadelijk bijstaan?
Welke haven vinden we op deze zee?*

*Welke rustplaats in dit onweer?
En welk ander heil
zoeken wij eigenlijk nog?*

*Onze hulp, onze hoop,
onze God, onze haven, onze rustplaats, ons heil vinden wij nu in de dood.*

Salve regina

Salve regina, mater misericordiae,
vita dulcedo et spes nostra, salve.
Ad te clamamus, exsules filii Hevae.
Ad te suspiramus, gementes
et flentes in hac lacrimarum valle.

Eia ergo advocata nostra,
illos tuos misericordes oculos
ad nos converte.
Et Jesum,
benedictum fructum ventris tui,
nobis post hoc exsilium ostende.
O clemens, o pia,
o dulcis virgo Maria.

*Wees gegroet koningin, barmhartige
moeder, hoop van ons leven, gegroet.
Tot u roepen wij, verdreven kinderen van Eva. Vanuit dit tranendal richten wij
ons gesteun en geweent tot u.*

*Gij zijt onze voorspraak,
vestig dan uw barmhartige ogen
op ons.
En toon ons Jezus,
de gezegende vrucht van uw schoot, na ons bestaan in dit aardse
verbanningsoord.
O genadige, o liefdevolle,
o tedere maagd Maria.*

Regina coeli jubila

Regina coeli jubila,
gaude Maria!
Iam pulsa cedunt nubila,
alleluja. Laetare, o Maria.
Quam digna teris gignere,
gaude Maria!

Vivis resurget funere,
alleluja. Laetare, o Maria.
Sunt fracta mortis spicula,
gaude Maria!
Jesu jacet mors subdita,
alleluja.
Laetare, o Maria.
Acerbitas solatium,
gaude Maria!
Luctus redonat gaudium,
alleluja. Laetare, o Maria.

*Koningin van de hemel, juich,
verheug u, Maria!
De opeengepakte wolken vallen al uiteen,
halleluja. Wees blij, o Maria.
Jij die waardig bevonden bent om Hem op
aarde het leven te schenken, verheug u, Maria!
Hij zal levend uit de dood opstaan,
halleluja. Wees blij, o Maria.
De ketenen van de dood zijn verbroken,
verheug u, Maria!
Door Jezus is de dood ontmoedigd en terneergeslagen, halleluja.
Wees blij, o Maria.
Verbittering en troost,
verheug u, Maria!
Droefheid genereert vreugde,
halleluja. Wees blij, o Maria.*

Übers Gebirg Maria geht

Übers Gebirg Maria geht
zu der schwangern Elisabeth.
Das Kindlein hüpft in ihrem Leib:
der heilig Geist durch Wort sie treibt
dass sie des Herren Mutter nannt

Maria ward fröhlich und sang:
Mein Seel den Herrn erhebet
mein Geist sich Gottes freuet
er ist mein Heiland, fürchtet ihn
er will allzeit barmherzig sein.
Was bleiben wir immer daheim ?
Lasst uns auch aufs Gebirge gehn
da eins dem andern spreche zu
des Geistes Gruss das Herz auftu
davon es freudig werd und spring
der Mund in wahren Glauben sing:
Mein Seel den Herrn ...

*Over de bergen gaat Maria
naar de zwangere Elisabet.
Het kind springt op in haar lichaam:
de Heilige Geest maande haar aan
Maria moeder van de Heer te noemen;
Maria werd vrolijk en zong:
Mijn ziel verheft de Heer,
mijn geest verheugt zich in God.
Hij is mijn Heiland, vrees Hem,
Hij zal altijd barmhartig zijn.
Waarom blijven wij altijd thuis?
Laat ons ook de bergen in gaan
waar we elkaar aanmoedigen,
de groet van de geest het hart opent,
waarop het vrolijk wordt en springt,
en de mond in het ware geloof zingt:
Mijn ziel verheft de Heer ...*

O wir armen Sünder

O wir armen Sünder unser Missetat,
darin wir empfangen und geboren sind,
hat gebracht uns allen
in solche grosse Not,
dass wir unterworfen
sind dem ewigen Tod.
Kyrie eleison.
Christe eleison.
Kyrie eleison.

*O wij arme zondaars van onze misdaad, waarin wij ontvangen en geboren zijn,
die ons in zo'n grote nood heeft gebracht
dat we aan de eeuwige dood
onderworpen zijn.*

*Heer, ontferm U over ons.
Christus, ontferm U over ons.
Heer, ontferm U over ons.*

VERTALING: JEANINE DE LANDTSHEER, BRIGITTE HERMANS, NOËL REUMKENS, MARIANNE LAMBREGTS

PAUL VAN NEVEL

artistiek directeur Huelgas ensemble

Paul van Nevel is artistiek directeur van het Huelgas Ensemble, dat hij 1971 oprichtte in het verlengde van zijn activiteiten aan de Schola Cantorum Basiliensis. Hij staat bekend als een pionier en boegbeeld voor de Europese polyfonie van de twaalfde tot de zestiende eeuw. Paul Van Nevel staat voor een interdisciplinaire benadering van de originele bronnen, rekening houdend met de tijdsgeschiedenis (literatuur, oude uitspraak, temperament en tempo, retoriek...).

Hij gaat op zoek naar onbekende werken, waaronder de vergeten schatten van de Vlaamse polyfonie.

Hij was gastdocent aan het Sweelinck Conservatorium Amsterdam, de Musikhochschule Hannover, de Centre de Musique ancienne de Genève en is nu al sinds 30 jaren gastdirigent van het Nederlands Kamerkoor. Hij schreef onder meer een monografie over Johannes Ciconia en een werk over Nicolas Gombert. Hij gaf ook transcripties van renaissancemuziek uit bij de Duitse uitgeverij Bärenreiter.

Paul Van Nevel gebruikt zijn kennis van de Europese muziekbibliotheken om steeds weer onbekende werken met zijn ensemble uit te voeren. Zijn programma's verrassen door originele invalshoeken en een fenomenale repertoirekennis van de polyfonie van de middeleeuwen en de renaissance.

Paul Van Nevel ontving diverse onderscheidingen waaronder de 'Prix in Honorem' van de Académie Charles Cros (1994) en de 'Choc de l'année' (Le monde de la Musique), de 'Edison prijs', de 'Cannes Classical Award', verschillende 'Caecilia'-prijzen van de Belgische Muziekpers, de 'Carrièreprijs' van de Belgische klassieke radiozender 'Klara', de 'Preis der deutschen Schallplattenkritik' en diverse prijzen van de Duitse muziekprijs 'ECHO Klassik'.

Zijn opnames van het '*Eton choirbook*' (Sony Classical, 2012) en '*La Oreja de Zurbarán*' (Cypres records, 2014) kregen alle lof van de buitenlandse pers toegezwaid. Voor de opname '*Les trésors de Claude Le Jeune*' (Sony Classical, 2014) ontving hij de 'Diapason d'Or de l'année 2014' en voor '*Wolfgang Rihm: Et lux*' (ECM, 2015) de 'Diapason d'Or de l'année 2015'. De meest recente onderscheiding is een 'Choc du mois' van het tijdschrift 'Classica' in februari 2017 en een 'Preis der deutschen Schallplattenkritik' (Bestenliste 1/2017) voor de cd-opname '*The mirror of Monteverdi*'.

HUELGAS ENSEMBLE

Superius	Axelle Bernage, Helen Cassano, Sabine Lutzenberger, Witte Maria Weber
Tenor	Olivier Coiffet, Adriaan De Koster, Bernd Oliver Fröhlich, Matthew Vine
Bassus	Romain Bockler, Guillaume Olry
Leiding	Paul Van Nevel

Het Huelgas Ensemble is nu al meer dan veertig jaar een van Europa's meest gerenommeerde groepen voor de uitvoering van de polyfone muziek uit de Middeleeuwen en de Renaissance. Het ensemble staat wereldwijd bekend voor zijn steeds originele programmeringen van veelal onbekende werken. De invalshoeken die het ensemble hanteert en de intonatiezuiverheid verbazen steeds weer het publiek.

Het Huelgas Ensemble treedt op in zowat alle belangrijke muziekcentra van de wereld waaronder de BBC-proms in London, het Lincolncenter in New

York, de Cité de la musique in Parijs, de Berlijnse Filharmonie, de Fundação Calouste Gulbenkian in Lisboa, het Centro Cultural de Belem (Lisboa). Het ensemble is ook regelmatig te gast op alle belangrijke festivals oude muziek waar het dan dikwijls optreedt in zijn 'natuurlijke omgeving' van onbekende oude kapellen, kerken en kloosters en zo via de concerten een interdisciplinaire brug bouwt tussen architectuur en polyfonie.

De interpretatie van het Huelgas Ensemble wordt dooraderd met een gedegen kennis van de esthetische opvattingen van de muziek- en zangpraktijk van de middeleeuwen en de renaissance. Stemmen in pers en media loven steeds weer de spontane levendigheid en buitengewone helderheid waarmee het Huelgas Ensemble zijn repertoire brengt en waarmee het voortdurend nieuwe normen vestigt. Precies deze muzikale kwaliteiten zijn er de oorzaak van dat steeds meer en meer hedendaagse componisten het Huelgas ensemble vragen om hun werken uit te voeren (o.a. Rihm, MacMillan).

Het Huelgas Ensemble geniet de steun van de Vlaamse Overheid en van de Katholieke Universiteit van Leuven.

WWW.HUELGASENSEMBLE.BE

VOLGEND CONCERT

OXALYS & MARGRIET VAN REISEN (MEZZOSOPRAAN)

Das Lied von der Erde

vr 29 sep 2017 - 20 u - inleiding 19.15 u

Das Lied von der Erde is één van de meest ontroerende composities van de 20ste eeuw. Aan de zijde van het bloeiende Oxalys staat de Nederlandse mezzosopraan Margriet van Reisen.

Zij zet de erg levende Mahlertraditie van haar land verder.

Welkom op een concertavond die zweeft tussen betovering en pure emotie.

HET VOLLEDIGE PROGRAMMA OP WWW.CCHA.BE

